

Skrivelse om partistöd som går till fel ändamål

Skrivelse från Jonas Naddebo (C)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Jonas Naddebo (C) har i en skrivelse ställt till kommunstyrelsen lyft att det i media har rapporterats om att Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning ansvarat för anonyma konton som spridit kommunikation som är starkt nedsättande mot andra politiker och partier.

Mot bakgrund av detta ställer Jonas Naddebo (C) följande frågor om det lokala partistödet användning och dess transparens.

- Vid de fall Sverigedemokraterna inte slutar att skicka stockholmarnas skattekrönor till sin partiorganisation bör Stockholms stad kräva mer transparens kring arbetet med partistödet. Vilka initiativ kan Stockholms stad ta för att se till att det lokala partistödet stärker den lokala demokratin och inte slussas vidare till riksnivå?
- Är det möjligt för Stockholms stad att utreda förekomsten av anonyma konton förekommer även på den lokala nivån och hur de påverkar den lokala demokratin?

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stads regler följer kommunallagens krav på redovisning av partistöd, genom att ta emot och hålla redovisningen tillgänglig för den som vill ta del av den och att den därmed blir offentlig och föremål för debatt.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är uppenbart att användningen av partistöd på sistone, med rätta, har diskuterats. Inte minst med anledning av förekomsten av så kallade trollfabriker hos ett av de politiska partierna har det blivit en debatt om vad skattebetalarnas pengar ska kunna

användas till. Avsikten med det lokala partistödet är enligt lagstiftningen att det ska användas för att stärka de politiska partiernas roll i den lokala demokratin.

Mot bakgrund av den mediala rapporteringen kring hur partistöd används och att det i vissa partiers stadgor finns uttalade regler som påbjuder generella överföringar till nationell nivå, utan tydliga kopplingar till tjänster som lokala partiorganisationer kan tänkas köpa av den centrala partiorganisationen, finns det anledning att se över systemet.

Systemet med redovisning av lokalt partistöd har varit i kraft i tio år. Det är viktigt att den lokala tillämpningen av de nationella reglerna bidrar till att säkerställa att partistöd används i enlighet med lagstiftningens intentioner att stärka partiernas roll i den lokala demokratin. Samtidigt är det uppenbart att det enligt lagstiftningen, så som stadsledningskontoret pekar på, inte får finnas godtycklighet i systemet.

För att säkerställa att lagstiftningen efterlevs och att redovisningen av partistödet blir transparent och möjliggör granskning behöver stadens tillämpning av regelverket ses över. Ett sådant uppdrag finns också i budget för år 2025. Med detta föreslår jag att skrivelsen anses besvarad.

Stockholm den 15 januari 2025

Karin Wanngård

Bilaga

Skrivelse om partistöd som går till fel ändamål, dnr KS 2024/700-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

I en tid där demokratin inte kan tas för given, utmanad av auktoritära krafter och högerpopulism, kommer Centerpartiet alltid att kämpa för den liberala demokratin på alla nivåer. Makten ska finnas så nära människor som möjligt och stockholmarnas skattepengar ska alltid göra största möjliga nytta för stockholmarna.

I vår skrivelse lyfte vi fram allvarliga farhågor om att partistöd från stockholmarnas skattekonton skickas till partiorganisationerna och eventuellt används för att skada den offentliga debatten och underminera den lokala demokratin. Detta är kritiska punkter som vi anser kräver tydliga svar och handling, inte bara allmänna funderingar om systemets tillstånd.

Stadsledningskontoret lyfter förarbeten till lagar från 60- och 70-talet, men det säger sig självt att man för över ett halvt sekel sedan inte kunde förutspå dagens utmaningar

som anonyma trollkonton på sociala medier. Kontoret anser att Stockholms stads regler följer kommunallagens krav. I förarbetena till kommunallagen anges att partistödet ska användas för att stärka den kommunala demokratin och ”uteslutande avser den partiverksamhet som är knuten till kommunen” och i utvärdering av det kommunala partistödet (2007/08:RFR23) ifrågasätts därför om vissa partiers hantering av partistödet står i överensstämmelse med kommunallagens intentioner.

Föredragande borgarråd hänvisar till ett ”budgetuppdrag” men vi kan inte med bästa välvilja uppfatta något konkret uppdrag – snarare en filosofisk utläggning om att det ”finns anledning” att ”se över” det lokala regelsystemet. Vi frågar oss om Stadsledningskontoret överhuvudtaget har uppfattat detta uppdrag, då de inte nämner något konkret uppdrag i tjänsteutlåtandet.

Ärendet

Jonas Naddebo (C) har i en skrivelse ställt till kommunstyrelsen lyft att det i media har rapporterats om att Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning ansvarat för anonyma konton som spridit kommunikation som är starkt nedsättande mot andra politiker och partier.

Mot bakgrund av detta anser Jonas Naddebo (C) att Stockholms stad bör kräva mer transparens kring arbetet med partistödet då stockholmarnas skattepengar inte ska gå till anonyma trollkonton och ställer följande frågor.

- Vilka initiativ kan Stockholms stad ta för att se till att det lokala partistödet stärker den lokala demokratin och inte slussas vidare till riksnivå?
- Är det möjligt för Stockholms stad att utreda förekomsten av anonyma konton förekommer även på den lokala nivån och hur de påverkar den lokala demokratin?

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I förarbeten uttalas att partistödet avser politisk verksamhet i kommunen eller landstinget och det anses självfallet att det inte ska förekomma någon kontroll av att stödet kommit till användning bara för sådan verksamhet (prop. 1969:126 s. 20).

I samband med den första översynen av partistödet angavs som en av de grundläggande principerna att någon kontroll av hur partistödet används inte ska förekomma från det allmännas sida (SOU 1972:62 s. 45), vilket var en av utgångspunkterna i de lagförslag som lämnades i prop. 2013/14:5. I vart fall borde det inte förekomma någon kontroll som innebar att kommuner och landsting på grundval av hur utbetalt partistöd användes tog ställning till om fortsatt partistöd skulle lämnas. Regeringen konstaterade att ett starkt skäl för detta utgjordes av en annan av de grundläggande principerna som angetts för systemet med partistöd, det vill säga att stödet ska fördelas enligt fasta regler som inte tillåter någon skönsmässig bedömning (SOU 1972:62 s. 45).

I vilken mån utbetalt partistöd i varje enskilt fall har använts för det ändamål för vilket det lämnats utgör i hög grad en bedömningsfråga och ska därför inte tillåtas ingå i underlaget för kommunernas och landstingens ställningstagande till fördelning av partistöd.

I prop. 2013/14:5, s. 77, uppmärksammades att det inom flera partier förekom att kommunalt partistöd överfördes från den lokala partiorganisationen till regional nivå eller riksnivå, samt att dessa överföringar inte alltid skedde som betalning för varor och tjänster till den lokala nivån. Detta innebar att partistödet ibland användes för annat än att stärka partiernas ställning i kommunen eller landstinget. Regeringen fann det angeläget att vidta åtgärder för att stödet verkligen kommer till användning för det ändamål det är avsett för och ansåg därför att det borde krävas av mottagarna att de redovisade hur stödet använts.

Enligt regeringen innebär en sådan redovisning en ökad öppenhet, vilket i sin tur är ägnad att bidra både till att partistödet används för sitt avsedda ändamål och till att systemet får fortsatt legitimitet. I förarbetena till prop. 2013/14:5 lämnades förslag på att mottagare av partistöd årligen ska inge skriftlig redovisning om att partistödet använts för sitt avsedda ändamål, det vill säga att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Vidare föreslogs att en särskild granskare ska lämna rapport samt att kommunfullmäktige får besluta om att partistöd inte ska betalas till parti som inte lämnat redovisning och rapport.

Regeringen konstaterar att öppenhet i fråga om varje partis användning av det stöd som utgår från offentliga medel ger allmänheten och media möjlighet att ifrågasätta både partiernas användning av partistödet och deras redovisning av användningen. För att säkerställa denna öppenhet ska partiernas redovisning inges till kommunfullmäktige. På så sätt blir redovisningen offentlig och föremål för debatt.

En förutsättning är dock att redovisningen innehåller både korrekta och relevanta uppgifter. För att säkerställa detta ska redovisningen granskas av en person som har närmare insyn i hur partistödet använts. Syftet med den aktuella granskningen är inte att ge svar på frågan om partistödet använts för sitt avsedda ändamål då detta är en bedömning som överläts till den allmänna debatten. Granskningen ska säkerställa att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, så att andra kan bilda sig en uppfattning huruvida stödet använts för sitt avsedda ändamål.

Även i senare förarbeten uttalas att innehållet i den skriftliga redovisning som inges avseende partistöd inte ska läggas till grund för något ställningstagande från kommunfullmäktiges sida. Kommunfullmäktiges roll anges begränsa sig till att ta emot och hålla redovisningen tillgänglig för den som vill ta del av den, se prop. 2016/17:171 s. 325 f.

Stadsledningskontoret bedömer därmed att Stockholms stads regler, beslutade av kommunfullmäktige, följer kommunallagens krav på redovisning av partistöd.

Med utgångspunkt i ovan är det stadsledningskontorets bedömning att skrivelse om partistöd som går till fel ändamål kan anses vara besvarad genom detta tjänsteutlåtande.